

**ДИНАМІКА ВОДРОСТЕВИХ ОБРОСТАНЬ
ШТУЧНИХ СУБСТРАТІВ Р. КАМ'ЯНКА**

Д. В. Шапіренко

Н. М. Корнійчук

Житомирський державний університет
імені Івана Франка, вул. Велика
Бердичівська, 40, Житомир, 10008, Україна

Актуальність теми. Інтенсивний економічний розвиток та екологічно не обґрунтоване природокористування призвели до значного антропогенного навантаження на водну екосистему України. Наслідком є значне зниження продуктивності водних екосистем, зокрема і р. Кам'янки. Відновлення продукційного потенціалу річки можливе лише при детальному вивченні його біологічної складової та екологічного стану. Перспективним об'єктом біомоніторингу та біоіндикації якості води р. Кам'янки є фітоперифітон, який інтенсивно розвивається на експериментальних субстратах, занурених у воду. Відомо, що фітоперифітон відзначається значним біорізноманіттям та здатністю швидко реагувати на зміни в зовнішньому середовищі. Нажаль, відомості про фітоперифітон р. Кам'янки в умовах інтенсивного техногенного навантаження відсутні. Все зазначене вище і обумовлює необхідність проведення досліджень в даному напрямку.

Мета та задачі дослідження. Метою роботи є визначення закономірностей формування фітоперифітону р. Кам'янки, його динаміки в сезонному аспекті, а також аналіз біоіндикаційних особливостей водоростей різних систематичних груп.

У зв'язку з цим були поставлені такі **задачі**:

- визначити видовий склад фітоперифітону штучних субстратів;
- дослідити динаміку формування видового складу, чисельності та біомаси водоростей перифітону на штучних субстратах протягом року;

Дана робота допоможе висвітлити основні закономірності досліджень функціонування фітоперифітону р. Кам'янки. Отримані відомості щодо кількісного розвитку водоростей різних систематичних відділів фітоперифітону дозволять провадити оцінки продуктивності й трофічного статусу екосистеми досліджуваного району. Підібраний найбільш інформативний штучний субстрат для прикріплення фітоперифітону, який може бути використаний в біомоніторингу подібних річок за даними угрупованнями водоростей [1].

Фітоперифітон відіграє значну роль у формуванні продукційного й кормового потенціалу водойм, впливає на якість води та є суттєвим фактором, який обумовлює особливості функціонування екосистем водних об'єктів [2].

Районом досліджень була обрана р. Кам'янка внаслідок того, що саме вона протягом останнього півстоліття підлягає значному антропогенному впливу, який прискорює процес регресивної перебудови екосистеми всіх річок за її течією.

У відповідності з поставленими цілями при вивченні фітоперифітону використовується метод збору фітоперифітону з штучних субстратів з наступним дослідженням. В якості штучних субстратів використовуються предметні скельця розміром 75x25 мм, які закріплюються на плоских дорев'яних поверхнях вертикального та горизонтального спрямування, на глибині 30 см до поверхні води та 30 см до дна, щоб виключити осідання на них детриту й зависі. Спостереження проводяться на протязі року. Фітоперифітон з поверхні штучних субстратів обережно знімають за допомогою скребка або поміщають разом зі скельцем та частиною води з річки у герметично закриту пластикову тару.

Література:

[1] Автореф. дис... канд. біол. наук: 03.00.17 / М.В. Борисюк; Ін-т гідробіології НАН України. — К., 2004. — С. 10.

[2] Щербак В. І. Корнійчук Н. М. Біотичні компоненти в обростаннях різних субстратів на зарегульованих та незарегульованих ділянках річки. Гідробіологічний журнал. — 2007. — Т. 43, № 4